

**LARS
DANIELSSON**

LARS DANIELSSON

Intervju: Sara Michaëlsson och Magnus Haglund
Text: Sara Michaëlsson

Att kalla Lars Danielsson för kontrabasist, cellist och jazzmusiker täcker bara in en bråkdel av vad denne musikantiske mångsysslare, kompositör och multi-instrumentalist ägnar sig åt. Han upptäckte gitarren vid fyra års ålder, lärde sig spela piano och orgel för kantorn hemma i Smålandsstenar, spelade elbas och hammondorgel i olika rock- och popband i tonåren och sökte egentligen in till Musikhögskolan i Göteborg med klassisk cello.

Influenserna är många i Lars Danielssons musik, men tonen otvetydigt egen och tilltalet alltid personligt. Hans spel är lyssnande och öppet, i dialog med musikens olika världar. Här sammanlever den klassiska harmoniläran med folktoner, popinfluenser och jazz. Mellan turnéer och konsertuppdrag världen över är Köpenhamn numera Lars Danielssons bas och hemort. Vi reste till den danska huvudstaden för att ta reda på mer om mannen som har Paul McCartney, Charlie Haden och Johann Sebastian Bach som några av sina husgudar.

Lars Danielsson

– DET ÄR NÄSTAN SOM att bo på landet fast man är mitt i staden, säger Lars Danielsson.

Vi har letat oss fram till rätt adress i den grönskande stadsdelen Frederiksberg, där Lars Danielsson bor tillsammans med sångerskan Cæcilie Norby och yngsta dottern Asta. Man hör svalor och koltrastar genom det öppna fönstret och den stora gröna lungan Frederiksbergs Have ligger bara ett stenkast härifrån.

– Cille och jag har varit tillsammans i 18 år, sedan 1999, säger Lars Danielsson. Först pendlade jag i tio års tid till och från Mölnlycke, där mina tre barn i ett tidigare äktenskap växte upp. Vår dotter Asta, som är tvåspråkig, gick faktiskt på dagis en vecka i Mölnlycke och en i Köpenhamn. Det fungerade utmärkt. Nu har jag min egen inspelningsstudio i huset i Mölnlycke, så banden till Västsverige finns fortfarande kvar.

Hur ser din egen väg in i musiken ut?

– Det allra första steget var nog när jag var fyra år och fick tag på en gitarr. Det var min mammas födelsedag och hon hade fått en gitarr i present. Jag minns att det var fullt med gäster hemma och att jag tog gitarren och stängde in mig i köket med den. Jag tror aldrig att min mamma fick spela på den efter det. Sedan hade jag en musiklärare som var kantor och organist i kyrkan i Smålandsstenar, där min mamma också sjöng i kören. Jag satt och tittade på när han spelade på söndagarna och lärde mig massor. Dessutom gav han mig extra lektioner i harmonilära och stämföring. Jag fick höra mycket kyrkomusik och koraler, vackra melodier. Då kanske jag gick litet motvilligt till lektionerna – jag ville ju hellre spela fotboll och hålla på med rockmusik – men i dag är jag jättetacksam över det. Man lär sig ett lyssnande, ett sätt att komponera och tillägnar sig en speciell förståelse för musikens uppbyggnad. Det, plus den tidens popmusik, tror jag

är grunden till mycket av det jag gör i dag. Samtidigt sjöng jag i kyrkokören och spelade cello.

Kommer du ihåg vilken din första skiva var?

– Absolut! Det var »Fröken Fräken« med Sven Ingvars. De var mina stora idoler när jag var liten. Sedan blev det Hep Stars – inte Tages. Jag gillade aldrig Abba när de kom, det var först senare. När jag var i tio-elvaårsåldern började jag att lyssna på Beatles, Rolling Stones, Santana och Jimi Hendrix, inspirerad av en kompis storebror. Något år senare började jag att spela orgel i ett band där alla var tio år äldre än jag. Det var stort! De var Smålandsstenars hippiehjältar. Jag var ute nästan varje fredag och lördag och spelade på olika danstillställningar, privata fester och bröllop, ofta som duo med bara orgel och trummor. Det var en fantastisk skola, att få spela ute för folk hela tiden. Sådana jobb finns knappast för de unga i dag. Drömmen var en Hammondorgel. Jag hade ett kuvert som det stod HAMMOND på, där jag lade mina sparpengar. Men jag kommer aldrig att glömma hur mina föräldrar gav mig en Yamahaorgel i julklapp. Jag minns hur jag vaknade klockan fem på julaftonsmorgonen och fick syn på fotpedalerna i mörkret. Då var jag nog tio år. Det var jättemycket pengar för dem, jag minns fortfarande att den kostade 3 600 kronor. Mina föräldrar var inte alls rika. Min pappa var trädgårdsmästare och min mamma jobbade på ett dataföretag. De har alltid stöttat mig och sade aldrig någonsin att jag skulle vara tyst. En enda gång klagade min mamma litet för min musiklektör över att hon var tvungen att höra mig öva hela tiden. »Det är väl inget problem för dig, du kan ju gå ut«, svarade han. »Tänk på honom som måste sitta kvar hela tiden!«

Vad betyder den här musikaliska brokigheten i din bakgrund tror du?

– Den kanske både är min styrka och min svaghet, säger Lars

Danielsson. Jag har alltid kunnat anpassa mig till en massa olika stilar utan problem. Pop, jazz och klassiskt. Även om jag började att spela tidigt och haft väldigt lätt för mig tycker jag samtidigt att det har gått långsamt att komma fram till kärnan. Det är först nu som jag tycker att jag börjar förstå vad det är jag skall göra. Vissa musiker är färdiga redan när de är unga och sedan händer det inte så mycket mer. För mig har det tagit många år att hitta mitt eget sound, både vad gäller att skriva och att instrumentera. Det känns som om jag bara har börjat. Jag har massor av idéer kvar att utveckla. Där har jag haft en väldig hjälp av att jag spelar cello. Jag spelar nog cello på ett mer eget sätt än vad jag spelar kontrabas.

Förklara mer vad du menar med eget sätt.

– Jag spelar cello mer som en gitarr, säger Lars Danielsson. Jag har en mick med effekter och när jag använder stråken är det på ett annat vis än klassiska musiker. Med mindre vibrato och med speciella flageoletter som inte är så vanliga i klassisk musik. Jag bidrar med något annorlunda. Men jag älskar att jobba med klassiska musiker. För ungefär två veckor sedan deltog jag till exempel i en cellofestival där jag spelade tillsammans med två andra cellister.

Hur gick det till?

– Jag har en sångbok som jag har skrivit, en samling med egna låtar för piano, och det var ur den vi spelade. En av dem spelade understämman, den andre överstämman, och så spelade jag själv till, över det. Det är väldigt fascinerande att blanda musikstilar och det här var otroligt duktiga musiker, mycket bättre cellister än vad jag någonsin kommer att bli. Men ur vårt möte kom någonting nytt och oprövat och de tyckte att det var jätteroligt.

Hur väcktes ditt intresse för jazz och när blev kontrabasen ett av dina uttrycksmedel?

– Jag började inte att spela kontrabas förrän jag var 19–20 år,

året innan jag sökte in på Musikhögskolan, säger Lars Danielsson. Jag såg ett program på teve med den danske jazzmusikern och kontrabasisten Niels-Henning Ørstedt Pedersen och Oscar Petersons trio och blev helt biten. Under flera års tid, i mitten av 1970-talet, lyssnade jag bara på jazz. Jag flyttade till Göteborg i slutet av 70-talet och när jag uppträdde på Nefertiti första gången hade jag bara spelat bas ett år. Jag minns att jag hade blåsor på alla fingrarna. Det var många bra grupper i Göteborg då och ett väldigt fritt klimat. Jag lyssnade på Chick Corea och Stan Getz och förstod ingenting, utom att det var oerhört bra. Det lät som ett kluster, jag var lika förvirrad som fascinerad och förstod inte hur musiken var uppbyggd. För många i min generation blev Weather Report ingången till jazzen. Så var det inte alls för mig. Jag gillade blues, inte minst engelsk blues, och lyssnade mycket på Peter Greens Fleetwood Mac till exempel. Att jag tidigt fastnade för Keith Jarrett har säkert att göra med att han var en sorts länk mellan jazzen, popen och den klassiska världen.

Du sökte in till Musikhögskolan i Göteborg med klassisk cello. Det slutade med att du gick dubbla utbildningar, både på det då nystartade Sämus och på Musikhögskolan. Berätta hur det gick till.

– Jag ville bli klassisk musiker och sökte in med cello på musikerlinjen två gånger, säger Lars Danielsson. Andra gången gick det sämre än den första och just den gången hade jag först varit på Waidele och köpt en inspelning med Bachs cellosviter. När jag inte kom in gick jag tillbaka till Waidele och bytte skivorna mot två med Chick Corea!

Kommer du ihåg vad det var för Bachinspelning?

– Ja, den bästa av alla: med Pierre Fournier. Jag köpte den igen några år senare. Men just då var jag sur och sökte några veckor senare in till pedagoglinjen, som hade litet lägre antagningskrav.

Jag kom in på både bas och cello och fortsatte att spela bägge instrumenten parallellt under hela skoltiden. Till slut blev det för splittrat och under en USA-turné med Mwendu Dawa 1982 sålde jag cellon och rörde inte det instrumentet på 15 år. I dag gör jag inte en enda konsert utan att ha med cellon. Numera är den oundgänglig i mitt musikskapande. Jag hade så bra lärare på musikhögskolan och Sämus. På den tiden var det mycket mer enskild undervisning än i dag. Förutom ensemblespel hade jag varje vecka två timmar cello, en timma bas, en timma piano, en halvtimme gitarr. Enskild undervisning. Det var ibland litet jobbigt att gå två utbildningar samtidigt, men jag fick ut enormt mycket av det.

Det måste ha gått väldigt fort, du hade ju bara spelat kontrabas ett år när du sökte in.

– Tekniken satt redan eftersom jag hade spelat så mycket gitarr, elgitarr och elbas i olika band. Men jag är ingen specialist på bas på det sättet. Det är så mycket annat man också lyssnar på i musiken.

Basisterna Paul McCartney och Charlie Haden är, vad vi har förstått, två av dina favoritmusiker. Vad är det du gillar i deras spel och vad är det som förbinder dem, i dina ögon?

– De är lika. De spelar bägge melodier till melodin och i det sammanhanget kommer nog även en annan grundpelare, Bach, in. Paul McCartney spelar inte bas på det vanliga sättet, han spelar en basmelodi. Han har utvecklat en helt egen spelstil. Jag hade nog aldrig haft en Höfner om inte han hade haft det, säger Lars Danielsson och skrattar litet. Det är inte samma modell, men ändå.

Samtalet glider in på den nya remix av Sgt Pepper-albumet som skall släppas några dagar senare. Lars Danielsson visar sig vara en inbiten Beatlesälskare och närmast besatt av Paul McCartneys basspel.

Men Charlie Haden då?

– Det är också så mycket mer än bas, säger Lars Danielsson. Han är en mästare på att föra in en stämning i musiken. Och det låter aldrig gammalt. Han låter yngre än de nya, unga musikerna. Du kan höra honom spela swing, countrymusik, freeform eller vara med på en rockplatta, som när han spelar med Beck. Vad som helst. Det är bara musik. Jag förstår inte riktigt vad det är han gör och det är det som är så fångslande. Hans solospel. Hur han kan börja på ett ställe och sedan låta det gå i en naturlig linje hela vägen, precis som i en symfoni. Det måste ha varit en dröm att spela med honom. Han kan spela enkelt. I min värld är det inte lättare att spela enkelt än att spela svårt. Jag försöker alltid att hitta på något eget i min musik. Sedan kan man inspireras av många, men jag tror att man skall försöka renodla det som är unikt och speciellt. Vägen att komma dit kan vara lång.

Skulle du säga att det melodiska är ditt särmerke?

– Ja, kanske, säger Lars Danielsson. Jag märkte tidigt att jag hade lätt för att göra melodier. I nästan all musik som består, finns det någon form av hook. Det gäller allt från avancerad konstmusik till de enklaste poplåtar.

Hur skulle du beskriva dina egna melodier?

– Det är nog en blandning mellan klassisk musik, folkmusik och pop. I dag är det så. Tidigare var jazzinfluenserna mer framträdande. Jag stjal säkert en del från äldre klassiska tonsättare, Schubert är ju till exempel en enastående melodimakare. Vi har hittat fram till något eget i bandet som gör att det fungerar med den sortens melodier. Men jag tror nästan att det är roligare att spela piano i mitt band än bas. Allt är ju pianostycken i grunden. Det är fantastiskt att spela med killarna i bandet. Det finns ingenting att bevisa. Vi skapar något tillsammans, lyssnar på varandra. En sådan gemenskap skall man vara rädd om.

*Gaffatejp är mitt viktigaste redskap.
Utan den glider cellon iväg och sladdar
flyger och far. Trots det glömmar jag den ofta.
Som en ljudtekniker konstaterade är de
vanligaste musikerreplikerna vid soundcheck:*

- 1. Har du nycklarna till bussen?*
- 2. Har du Gaffatejp?*
- 3. Det blir bättre när det kommer folk.*

LARS DANIELSSON

STEN A OLSSONS KULTURSTIPENDIUM 2017

Cæcilie Norby, som förberett sig för en spelning samma kväll, kommer in i rummet där vi sitter och undrar om det går bra.

– Ni måste skriva att Lars är en drömmusiker att spela med, det tycker alla, säger Cæcilie Norby. Det kommer han aldrig att säga själv! Hans musikalitet och lyhördhet är något alldeles extra.

När hon har lämnat rummet berättar Lars Danielsson om hur viktigt deras samarbete är, inte minst i skivsammanhang.

– På de två senaste skivorna är det Cille som har bestämt låtordningen. Hon har en osviklig känsla för musikalisk form. Låtordningen är avgörande för om man skall vilja lyssna på en skiva en andra gång. Vi har spelat mycket tillsammans och har en närmast telepatisk kontakt. Att bara spela med bas eller cello och sång är väldigt speciellt. Cille har en sådan intonationskänslighet att det inte spelar någon roll om jag råkar lägga fingret fel, då sjunger hon så att den tonen låter exakt rätt ändå.

För ungefär tio år sedan uppträdde du tillsammans med Göteborgs Symfoniker, som framförde ett av dina stycken. Nu håller du på med ett nytt beställningsverk, en solokonsert för engelskt horn och orkester, med Björn Bohlin som solist. Uruppförandet blir i april 2018. Berätta litet om hur du tänker kring det verket. Att Paul McCartney faktiskt står och håller i ett engelskt horn på Sgt Pepper-omslaget kanske kan ses som ett tecken?

– Ja, verkligen, säger Lars Danielsson. Jag har faktiskt aldrig lagt märke till det förrän nu. Jag är mitt uppe i arbetet och det är mycket som ännu är oklart. Men jag har dragit lärdom av förra gången. Där nådde jag inte riktigt ända fram tycker jag själv. Det är svårt att skriva något som är lika starkt som en improviserad duokonsert. Det är det som är utmaningen och det är också därför jag valde att vara med själv. Från början var uppdraget enbart att skriva ett stycke för Björn Bohlin, men jag kände att

LARS DANIELSSON

LARS DANIELSSON

jag måste göra något som var annorlunda. För att citera Quincey Jones »If we don't swing, we are competing with Stravinsky and then we are in deep trouble!«. Den här gången skall jag försöka skriva så att det finns utrymme för oss bägge två. Musik som är beständig, men ändå har rum för improvisation. Formen är det viktigaste. Jag vill undvika att själv stå där och ha tråkigt under 25 minuter. Jag kommer nog att skriva rätt mycket rytm-baserat, där jag själv fungerar som basist, med orkestern som mitt band, och Björn Bohlin som solist. Försöka att skriva ner ett förlopp som låter som en improvisation fast allt är noterat. Det får inte bara bli en jazzgrupp med stråkklang.

Hur får man en symfoniorkester att spela på det sättet?

– Hur man till exempel får fram en groove handlar mycket om var man lägger beatet, säger Lars Danielsson. Att låta vissa instrument trycka till på en viss ton som får det att svänga. Jag tänker på både Ravel och Gil Evans.

Känner du dig dragen till det där impressionistiska tonspråket?

– Ja, det är klart. Det gör nog alla som håller på med improvisation. Impressionisternas melodik och harmonik passar väldigt bra

ihop med den europeiska jazzen, både klangerna och soundet. Men jag inspireras lika mycket av Bach och andra klassiska tonsättare.

Du och Björn Bohlin har redan träffats några gånger inför arbetet med konserten. Vad säger han till dig?

– Ingenting! Bara att det skall vara dynamiskt. Vi har mest jammat ihop än så länge. Björn spelar för övrigt själv elbas och har en utvecklad talang för improvisation. Jag tror att jag kommer att försöka använda orkestern på ett mer kammarmusikaliskt vis den här gången. Engelskt horn är ett ganska tonsvagt instrument och det gäller att inte dränka det i orkesterklangerna. Det är ett lika svårt som roligt uppdrag. Eftersom jag lätt blir uttråkad antar jag gärna utmaningar även om de först verkar omöjliga.

